



רייק, חביבה (אמה) (1914-1944)

(Haviva Reik [Emma]). צנחנית ארץ-ישראלית, שליחת ה'הגנה'. ר' נולדה בכפר קטן בסלובקיה סמוך לבנסקה ביסטריצה (Banska Bystrica), היתה חניכת ה'שומר הצעיר', ב-1939 עלתה לארץ-ישראל והצטרפה לקיבוץ מענית של ה'שומר הצעיר', ששכן אז בכרכור. בימי המערכה באל-עלמיין ב-1942 התגיסה לפלמ"ח. בתום שירותה בפלמ"ח נודע לה על ההתנדבות ליחידת הצנחנים ומיד הצטרפה לחבורה, בשאיפה להגיע לסלובקיה ולפעול להצלת היהודים שם. ב-21 בספטמבר 1944 הוצנחה ר' סמוך לבנסקה ביסטריצה, שהיתה מרכז המורדים במרד הסלובקי הלאומי. המשימה שהוטלה עליה היתה להגיע לברטיסלובה, ולהתקשר עם ראשי 'קבוצת העבודה', הרב ויסמנדל וגיזי פלישמן. שבוע לפני-כן הוצנחו שם רפאל רייס, צבי בן-יעקב וחיים חרמש (קאסאף). בסוף ספטמבר הוצנח אבא ברדיצ'ב, והביא לחבריו משדרי רדיו. חביבה ושלושת חבריה לא הצליחו לפתח פעילות יהודית כלשהי. הם נאלצו, כחבריהם הפרטיזנים הצ'כוסלובקים, להיאבק על חייהם עם הגרמנים. הצנחנים ניסו לארגן יחידה עצמאית של פרטיזנים יהודים, והצליחו לקבץ כ-40 פרטיזנים יהודים מיחידות פרטיזנים כלליות שעדיין פעלו נגד הגרמנים. לאחר נפילת בנסקה ביסטריצה בסוף אוקטובר 1944, נסוגו ר' וחבריה הצנחנים עם קבוצת הפרטיזנים היהודים להרי הטאטרה, סמוך לכפר בוקוביץ, הקימו שם מחנה קטן והחלו להתבצר בו ולאגור נשק. 'כול יום שאנו בחיים', כתבה אז ר' באחד ממכתביה, 'הוא מתנה מן השמיים'. מחמת שמירה לקויה פרצה למחנה ביום השישי להימצאם שם יחידה של דיוויזיית הופן ס"ס האוקראינית 'גליציה', שפעלה באיזור נגד המורדים הסלובקים. ר', רפאל רייס וצבי בן-יעקב היו בין הנופלים בשבי, וב-20 בנובמבר 1944 הוצאו להורג בידי הגרמנים בקרמיניצה (Kremnica). על שמה נקראו קיבוץ להבות-חביבה, ספינת המעפילים 'חביבה רייק' והמרכז החינוכי 'גבעת חביבה'.